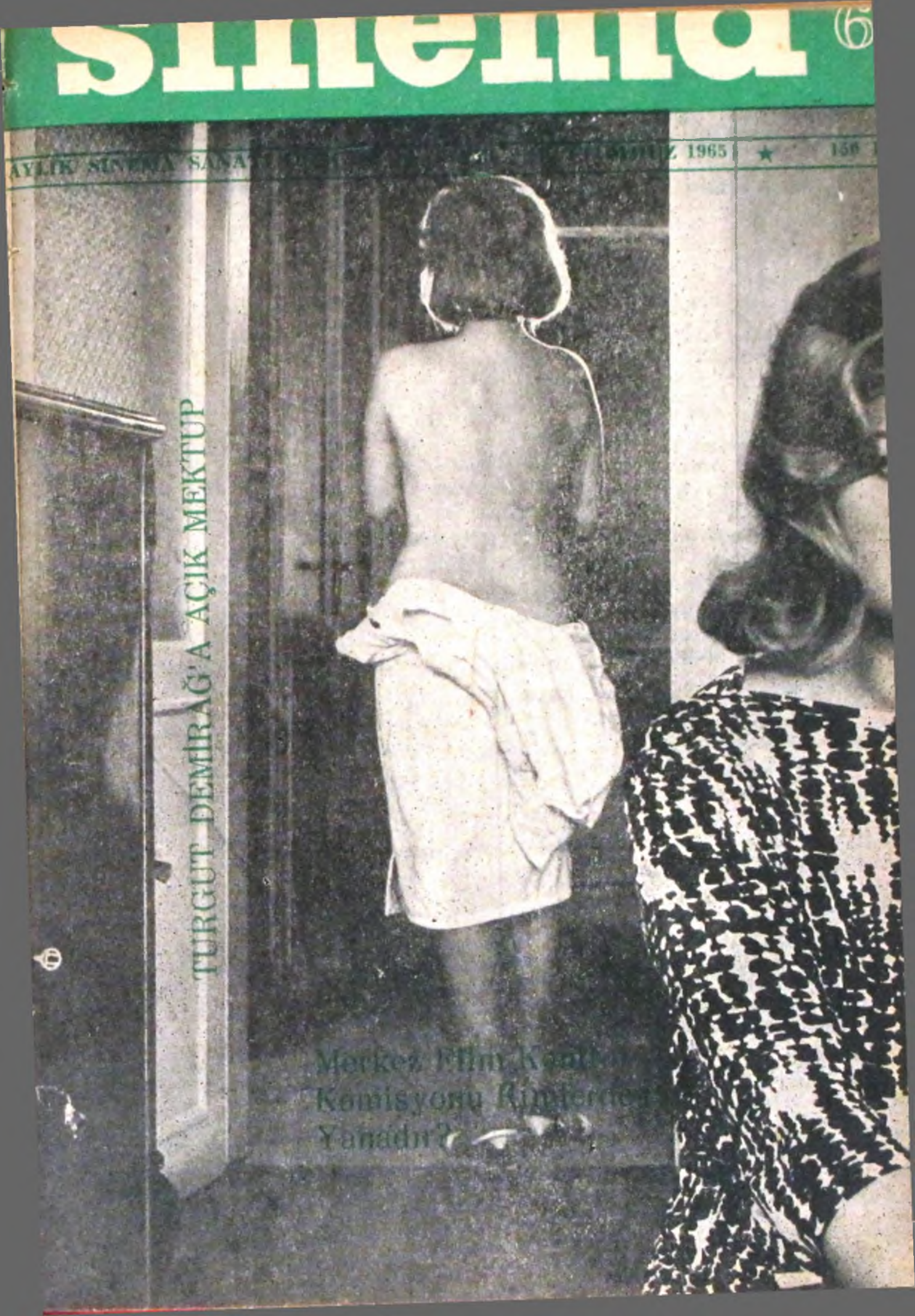

TURGUT DEMİRAG'A AÇIK MEKTUP

Merkez Film Kurulu
Komisyonu Raporuna
Yanıtı

Sahibi ve Sorumlu Yönetmeni:
Selim Sabit PÜLTEN

Yazı İşleri Yönetmeni:
Giovanni SCOGNAMİLLO

Teknik Yönetmen:
Agâh ÖZGÜÇ

Ankara Temsilcisi:
NijatÖZÖN

Bu Sayıda Yazarlar:

Erhan ETİKER

Alim Şerif ONARAN

Agâh OZGUÇ

Hayri CANER

Giovanni SCOGNAMİLLO

Saim GÖRKEN

Yönetim Yeri:

SET KİTABEVİ

Balıpaşa Yokuşu 118/A

Beyazıt - İstanbul

Armağanlı Abone: Yıllık 15 Lira

(1965 sonuna kadar 10 TL.)

İlan: Arka Kapak 600 TL.

İç Kapak 400 TL.

İç Sayfalarda Tam 200 TL.

İç Sayfalarda Yarım 100 TL.

İç Sayfalarda Dörttebir 50 TL.

Sinema ve Yayın İlanları % 50 indirimlidir. Değişme İlan yayımlanır.

Dizgi ve Tipo Baskı:
Çelikköy Basımevi

Basıldığı tarih: 30/7/1965

Kapak Resmi :

Ajda Pekkan ve Neriman Köksal,

İlhan Engin'in

«Artık Düşman Değiliz» inde.

turgut demirağ'a

ikinci açık mektup

Erhan ETİKER

Bütün suçu sadece, yöneticiliğini yaptığınız «Aşk ve Kin» adlı sözümona filmin ne olup olmadığını belirtmek olan Ulus gazetesi sinema yazarı ile Akis dergisi sinema yazarına karşı bir sabah gazetesinde ilân parası vererek yayınlattırdığınız açık mektubunuzu okumuş ve ola ki bugüne dek bir türlü bırakmadığınız kötü alışkanlıklarınızı, hiç olmazsa bundan sonra bırakabileceğinizi ve şunu bunu ulu orta suçlayıp ün kazanmak, küçük oyunlar peşinden gitmek yerine, yaşayanlarının çoğunun aç olduğu, evsiz olduğu, adına az gelişmiş ülke denen ve de halâ malûm durumundan kurtulamayan bir memlekette yaşadığımızı ve - kimbilir, belki de - evet, hiç olmazsa bundan sonra bir insan olmanın, bir sanatçı olmanın sorumluluğunu duyabileceğinizi ummuş, - bunları görmiyen sanatçı suçludur, çünkü. Sadece suçlu olarak kalmaz, giderek sanatçı olmaktan da çıkar - ve Haber gazetesinde yayınlanan bir yazımda da iyiniyetimi, iyimserliğimi belgeleyecek şeyler söylemişim.

Anlaşıyor ki hakkınızda yazılanlar sizi pek düşündürmüşe benzemiyor! «Aşk ve Kin» in Antalya festivalinde birincilik aldıktan sonra çıkardığınız yaygaralar ve giriştiğiniz dernek kurma çabaları da bunu kanıtlamakta çünkü.

Bir kaç yönetici arkadaşınızı yanınıza alıp «Milliyetçiler Derneği» kurma çabaları içindeymişsiniz! Bir gazete haberinden anlaşıldığına göre de her önünüze çıkan rejisöre «Milliyetçi misin, değil misin?» diye soruyormuşsunuz!

Kimin için kuruluyor bu dernek?

Elbette karşınızda olanlar için, değil mi?

Ne diyor karşıtlarınız?

Türkiye sömürüyor diyor. — Yalan mı? —

Demek ki siz Türkiye'nin sömürülmesinden yanasınız!

Bu mudur sizin milliyetçiliğiniz?

Evet, başka ne diyor karşıtlarımız?

Dengesiz bir toplum düzeni var ülkemizin. Emeginin karşılığını alamıyan bir çoğunluğun sırtından geçiren bir takım efendiler işçilere haklarını vermemekte ve işçiler aç kalmaktadır. - Yalan mı? -

Demek ki siz işçilerin haklarını almamalarından ve aç kalmalarından yanasınız!

Bu mudur sizin milliyetçiliğiniz?

Evet beyim başka ne yapıyor karşıtlarımız?

Yoksul insanların nasıl acı çektiklerini, nasıl yaşadıklarını gösteriyorlar!

Demek ki siz, yoksul insanların çektikleri acıların, nasıl sömürüldüklerinin gösterilmemesinden yanasınız!

Bu mudur sizin milliyetçiliğiniz, memleket severliğiniz?

Bundan bir süre önce, sanatın toplum için değil de sanat için olması gerektiğini, bu yüzden sadece sanat yaptığımızı, politik ve toplumsal sorunların karşısında sanatçı yönünüzü kullanamayacağımızı belirtmişsiniz... Peki şimdi niye böylesine bir derneğin kuruluş çalışmalarına katılıyorsunuz, söyler misiniz?

Bütün bunlar sizin sadece ticari amaçlar peşinden gittiğinizi gösteriyor. Bunda büyük bir başarı da kazanıyorsunuz. Ama, öte yandan gülünç olmaktan, çelişmeler içinde yüzmekten de kurtulamıyorsunuz.

Sonra gerçekten böyle bir derneğin gereği nedir, onu anlıyamadım. Üzerine gölgeler düşürmediğiniz memleketseverliğinizi kurtarmak, sevimli görünmek istiyorsunuz. anlaşılır!

(*) Birinci açık mektup **HABER** Gazetesinde geçen ay yayınlanmıştır.

Gelecek Sayıda :

Cüneyt ARKIN : **OYUN** ve **OYUNCULUK**

Soruşturma : Metin ERKSAN — Osman SEDEN —
Orhan ELMAS — Halit REFİĞ

Pertev BİLGEHAN : **DÜŞÜNCE HURRIYETİ**
ve **SİNEMA**

merkez
film
kontrol
komisyonu
kimlerden
yanadır?..

ÂLİM ŞERİF ONARAN

18/Şubat/1965 günü İstanbul'dan bir telgraf aldım; aynen şöyleydi:

«Kemalistler senaryosunun filme alınmasını yasaklayıp iç ve dış sömürgenlerin savunucusu ve İnönü Hükümetini de içten vurmuş politikasıyla filimecilliğimizi dejenere edip halkı uyutucu görünen siz ve arkadaşlarımızla mücadeleye başlanıldığını bildiririm.

«Rejisör Muhteşem Durukan.»

Aslında Türk Sineması'nın emektarlarından olan Muhteşem Durukan telgrafa imza koyarken ciddi pek mütevazi davranıyor; ve senarist ve prodüktör unvanlarını kullanmaktan rahatça vazgeçmişe benziyordu.

Türk Sineması'nda zaman zaman sempatik çıkışlarıyla tanınan Durukan'ın bu azizliğine ilkin şaşmadım, değil Nedir ki, bu telgrafa kendimi muhatap tutmak istemedim. Gerçekten bu telgrafın alıcısı ben olmamalıydım.

Sebebi şu: «Kemalistler» adlı senaryo, benim «zamanı idareme» ait olmıyan bir zamanda Merkez Kontrol Komisyonuna intikal etmiş ve yine benim başkanlık etmediğim bir Kurul tarafından 22/9/1962 tarihli ve 301 sayılı kararla filme çekilmesi Nizamnamenin 7. maddesinin 3 ve 6. fıkraları uyarınca uygun bulunmamıştı.

Durukan'ın konuyu, biraz da senaryoluktan çıkararak, adeta bir hikâye veya «traitement» kılıfına sokarak 1964 yılında kitap halinde yayınlaması ve bu haliyle yeniden İdare'ye başvurması benim görev aldığım bir sıraya rastlıyor.

Senaryo 'incelenerek toplantıya oturulduğu zaman arkadaşları-
nın olumsuz mütalâalarına, bu senaryonun evvelce de İdare'ye su-
nulup red edilmiş bulunduğu hususu eklenince; bizzat dosyayı ince-
lemek üzere aldım; ve bir mağduriyete maha! verilmemesi için ka-
rarın bir hafta sonra alınması hakkında arkadaşlarımdan ricada
bulundum.

Tetkik ettiğim dosyasına göre, evvelce alınmış olan kararın ta-
mamen yerinde olduğunu bizzat müşahade ettim.

Bu durumda yapılacak hiç bir şey yoktu. İdare'nin doğrudan doğ-
ruya ilgiliye tebliğatta bulunarak «evvelce alınan kararda bir isa-
betsizlik bulunmadığını; dilerse Danıştay'a başvurmasını» salık ver-
mesi uygun olurdu.

Biz böyle yapmadık. «Madem ki, işlem, Kurul'a getirilmiştir; ilk
kararı teyiden bir karar verelim; bu iş kapansın.» dedik.

İşte bunu dediğimiz içindir ki, şimdi Durukan'a cevap vermek
zorunda kalıyorum.

Niye saklıyayım? Durukan'ın telgrafına cevap vermekten çok da-
ha önemli çalışmalar içinde bulunduğumdan bu cevabı verebileceği-
mi hiç sanmıyordum. Ama, gelin görün ki, Durukan tatmin olmak
ihtiyacındaydı; kendisine cevap veremeyişimi kimbilir nelere yordu-
ğu gibi, içinde bulunduğu tatminsizlik te onda ağır bir huzursuzluk
yaratıyor olmalıydı.

Bu yüzden, telgrafında işaret ettiği gibi savaş yoluna düştü ve
bu kez, adını, -yine kendisini tatmin etmiş olmak için- bu yazıma
başlık yaptığım ibare ile 1965 Mayısında İstanbul'da Doğruluk Mat-
baasında bir broşür bastırıldı; ama bu broşürden, nedense, bana bir
nüsha yollamayı düşünmedi. Kimbilir belki bana danılmıştı; belki
de «sömürücülerin bir savunucusuna» bir de broşür sömürtmek iste-
memişti. Bu yüzden broşürün varlığından ancak için dönüşü haber
alabildim; ve kendisinin Üsküdar'da, Hacı Cafer Ağa Mahallesindeki
adresine bir mektup yolluyarak bu broşürden bir nüsha göndermesi
için nezaketim esirgememesini istirham ettim. Maalesef, mektubum
eline geçmediğinden veya halâ dargın olduğundan olacak, 27 Ma-
yıstan bugüne kadar beklediğim halde, kendisinden bir haber ala-
madım.

Nihayet dün broşürü bir yerlerde bularak incelemek fırsatını el-
de ettim. Benimle ilgili bulunan bazı kısımlarını aynen veriyorum:

«Kurtuluş Savaşımız Millî Mücadelenin nedenlerine karşı olduğu
anlaşılanlardan biri, Âlim Şerif Onaran » (S.5);

« (Kemalistler adlı) kitabımın halka intikal tarihi olan 1 Ka-
sım 1964'ten 2 Ocak 1965 tarihli Akşam Gazetesi ilâvesinde (1) siz-

leri gericilikle itham etmem ve kitabımdan ötürü Basın Savcılığınca takibata maruz kalmadığım bildirdiği; sonra da hükümet değiştiği halde, bugüne kadar 7 aydır hakkımda takibat açılmadığından Basın Savcısının sizler gibi düşünmediği anlaşılıyor mu? (8.11)»

«Telgrafıma karşılık harekete geçip, bu güne kadar arkadaşlarınızla, kararınızda haklı olduğunuz iddiasını güderek niçin hakkımda dâva açmadınız? (14)»

Tekrar kitabın kapağına bakıyorum; alt tarafında şöyle bir ibâre var:

«Kemalistler senaryosunun filme alınmasını yasaklayıp iç ve dış sömürgeçlerin savunucusu görünenlere senarist Muhteşem Durukan hücum etmektedir.»

Bu durum karşısında, kendimi savunmak ihtiyacını hiç duymadığım halde, kamu oyuna ve bilhassa aslında temiz bir insan olup tedirginliklerinin baskısı altında bize çatmak gereksinmesini duyduğu anlaşılın Durukan'a karşı bir görevim olduğunu düşünerek açıklamada bulunmak zorunluğunu duydum.

Bizden önceki kurulun, daha da önce, 30/5/1962 tarihinde aldığı bir ara kararını ortaya koyarak işe girişmek istiyorum (2).

Buna göre, «Dikkati çeken bir konu taşıyan işbu senaryodaki olayların tarihi hakikatlere uyup uymadığının anlaşılması için senaryonun bir kere de Türk Tarih Kurumuna tetkik ettirilmesi ve alınacak sevaba göre nihai bir karara varılmasının daha uygun bulunduğuna oy birliğiyle karar verildiği» anlaşılıyor.

Böylece, senaryo yazarının olanca iyi niyetiyle senaryosunu kaleme aldığında şüphe bulunmamakla beraber, Kurul da, konuya en az onun kadar önem verdiği için, haklı olarak, en yetkili mercie başvurmayı düşünmüş oluyor.

(1) Bu ilâveyi Ankara'da çok aradımsa da bulamadım.

(2) Burada daha çok kendimizi değil, bizden evvelkileri savunmak zorunda kaldığım için, bunun kendi adımıza bir savunma kabul edilmemesini rica ederim.

Türk Tarih Kurumu'ndan istenen cevap, biraz geç te olsa, 17/IX/1962 tarihinde nihayet geliyor.

Senaryo, Kurum'un Yeni Kolu'ndan değerli tarihçi Faik Reşit Unat tarafından incelenmiş ve şu raporun yazılmasına vesile teşkil etmiştir:

«Kurumumuzca incelenmesi İçişleri Bakanlığınca ikinci defa rica olunan «Kemalistler» adlı filim senaryosu taallük ettiği tarihi devir ve konu itibarıyla şahsen meşgul olduğum ihtisas alanına girdiği için, bizzat ve dikkatle başından sonuna kadar okudum. Düşüncelerimi arz ediyorum;

«1) Senaryonun plânına alınan ve perdede canlandırılmak istenen olaylarla «Kemalistler» başlığı arasında hiç bir münasebet yoktur. Parantez içinde yazılı (Millî Mücadele) başlığı ise daha geniş ve yakın tarihimizin en önemli bir safhasının adıdır ki, bu senaryoda canlandırılmak istenen sahne ve spiker tarafından yapılacağı anlaşılan sözlü tamamlamalar bu devrin bütünü içinde yer almış bazı olaylardır ki, bunlarla Millî Mücadeleyi değil, hatta onun ruh ve gayesini dahi kısmen ifade etmek mümkün olmasa gerektir.

«Filme verilmek istenen bu ismin halkın ilgisini çekmek ve filmin sürümünü sağlamak gibi hasis bir maksada dayandırılmış olmasından daha çok, konunun tarihî önemi ile filmin seyircilerinin millî ve insani terbiyesinde oynayacağı telkini rolün gereği gibi düşünmemiş olmasından ileri geldiğini sanmak isterim.

«2) Senaryoda yer alan olayların çoğu, tarihî olaylara ve mantıklı gerçeklere uymaktan uzak, avamî duyguları heyecana getirmeyi hedef tutan ve seyredende o devrin tarihî şahsiyetleri ve olayları hakkında yanlış kanaatler uyandırabilecek ve Birleşmiş Milletlerin benimsediği insani amaçları sarsarak, unutulmuş münaferetleri beslemek suretiyle halka fena telkinler yapmağa elverişli bir karakter taşıyan niteliktedir. Spiker tarafından yapılan tarihî açıklamalarda da çok defa anakronizm'e düşülmektedir. Bu itibarla senaryonun taşıdığı isim ve yaşatmak istediği devirle arasında tam ve ciddi bir bağlantı kurmağa imkân yoktur.

«3) Senaryonun ağırlık merkezini teşkil eden (silâh kaçırma bölümlerinin ise) yukarıdaki maddede belirttiğim anlayış içinde perdede canlandırılmasının bu devrin tarihi hakkında genç nesillere vermekle ödevli ve görevli bulunduğumuz bilgi ve anlayış bakımından oynamağa müsait oldukları menfi rol birer birer üzerinde durulmağa değer.

«Yukarıda açıklamağa çalıştığım sebeplerle tarihî gerçeklerden uzak olan ve avamî duyguları istismara yönelik bir karakter taşıyan bu filmin çevrilmesine müsaade edilmemesi uygun olacağı mütalâasında bulunduğumu saygılarımla arz ederim.»

YENİ ÇAĞ KOLU BAŞKANI
adına raportör

FAİK RAŞİT UNAT

Merkez Filim Kontrol Komisyonu'nun bu mütalâayı benimsiyerek karar verdiği anlaşılmaktadır.

Bu konudaki yüksek ihtisası çok iyi bilinen (3) ve yalnız yurdu-
muzdaki yapımcıların değil; teknik bakımdan daha iyi imkânlarla
sahip yabancı yapımcıların da Atatürk ve Millî Mücadele üzerine çe-
virmek istedikleri filimler hakkında gerekli titizliğini hassasiyetle
belirtmekten kaçınmayan bu ilim adamımızın ilgili Bakanlık ve Ku-
rumlara sunduğu 5/3/1962 tarihli bir diğer yazısını da, konumuzu
tamamladığından dolayı, burada anmak uygun düşecektir:

«Bir Amerikan film şirketi tarafından Atatürk'ün Hayatını ve
Türk Devrimlerini canlandıracak bir filmin hazırlanmakta bulundu-
ğu, senaryosunun bir Amerikalı yazar tarafından tertip olunduğu,
filmin rejisörünün memleketimizde ilgili makamlarla ve şahıslarla
temasa geldiği, gazetelerimizde haberler halinde vakit vakit görül-
mektedir. 27 Mayıs İnkilâbından önceki Hükümet zamanında bu işin
Devletçe de desteklenip teşvik olunduğu duyulmuştur. Ancak Türk
Tarihini ilgilendiren konulardan ilmi bir ihtisas organı olarak biz-
zat Atatürk tarafından kurulmuş ve servetinin yarısını vakıf bırak-
mak suretiyle ölümünden sonra da aynı yolda faaliyeti, kurucusu ta-
rafından istenmiş ve sağlanmış bulunan Kurum'umuzu da birinci
derecede ilgilendirmesi gereken bu konu üzerinde bugüne kadar
Türk Tarih Kurumu'na resmi ve hususî hiç bir makam tarafından
bir müracaatta bulunulmamıştır.

«Çok lüzumlu ve zaman geçtikçe yapılması güçleşecek olan bu
filmin bir an evvel gerçekleşmesini ne kadar arzuya şayan ve her
türlü fedakârlığa değer bir teşebbüs saymak çok doğru ise, bu faali-
yetin tarihi gerçeklere tam uygunluk ve Atatürk'ün hayatını ve özel-
liklerini, onun karakterini ve tarihi rolünü canlandıracak bir tarzda
ifade etmek bakımlarından taşıdığı önem de yüksek makamlarınca
malûm bir gerçektir. Bunun bir yabancı yazarla bir yabancı san'atkâr
tarafından ne dereceye kadar yapılabileceği de üzerinde durulmağa
değer bir problemdir. Bu günkü Türkiyeyi de kurucusunu hem dün-
ya milltlerine, hem de yarınki nesillere beyaz perdede tanıtabilecek olan
bu dökümen'in her bakımdan doğruluğunu sağlayacak tedbirlerin
önceden alınmaması olması, tarihimizin bu en seçkin insanını ve onun
eserlerini her hangi bir şekilde yanlış tanıtmaya da sebep olabilecek
bir istikamet almasını mümkün kılabilir endişesindeyiz.

(3) Sayın Unat'ın diğer değerli tarihçilerimizle birlikte hazırla-
dığı ve 1946 yılında İslâm Ansiklopedisi'nin 10. fasikülünde yayınlanan
Atatürk hakkındaki incelemesi, Atatürk'ün ölümünün 25. yıldönümün-
de Unesco'nun Türkiye Millî Komisyonu tarafından çeşitli dillere
çevrilerek bastırılmış ve dağıtılmıştır.

«Bu düşüncemizi ilgili makamların bilgisine sunmayı ve Atatürk'ün «Doğru bir Milli Tarih» ülküsünü gerçekleştirme görevini verdiği bir ilim kurumu olarak da akla gelen bütün mahzurları önlemeye çalışacak hizmetlerimizi arzetmeyi milli ve vicdani bir vazife bilmekteyiz.

«Bu konuda bugüne kadar Yüksek Bakanlıklarında cereyan etmiş olan işler ve meselenin son durumu hakkında mümkünse aydınlatılmamızı ve beklenen bir hizmet bulunduğu takdirde gereği yapmak üzere bildirilmesini derin saygılarımla rica ederim.»

TÜRK TARİH KURUMU

ASBAŞKANI

Faik Reşit Unat

Sanırım ki hem Durukan, hem de sinemayı ve gerçeği sever okuyucularım bu konuda yeter derecede aydınlanmışlardır.

Henüz genç olan ve kendisinden ileride daha pek çok çalışmalar beklediğimiz Durukan'ın bundan böyle bu konuyla kafasını yormıyacağına ümit etmek isterdim. 8/VI/1965, Ankara.

**ARTİST FİLM
TAKDİM EDER :**

MURTAZA

(Orhan Kemal'in Romanı)

MUŞFIK KENTER

TUNÇ ORAL

AYFER FERAY

MİNE SUN

AVNİ DİLLİGİL

Senaryo : Recep Ekicigil

Reji : Tunç Başaran

Operatör : Mengü Yeğin

(Değişme 8)

Memduh Ün'ün Filmografisi

GIOVANNI SCOGNAMILLO

1947 — DAMGA — Yönetmen: Seyfi Havaeri ve Lütfi Akad - Oynayanlar: Sezer Sezin, Semih Evin, Memduh Ün (Erman F.).

1949 — KARADENİZ POSTASI — Yönetmen: M. Onal - Oyuncular: Ferhan Tufan, Mümtaz Ener, Demir Aşuroğlu, Leman Akçatepe, Memduh Ün (Ömay F.).

1951 — HAYAT AÇILARI — Yönetmen: Arşavir Alyanak - Senaryo: Memduh Ün - Görüntü Yönetmeni: Enver Burçkin, Yovakim Filmeridis - Oynayanlar: Cahit Irgat, Mine Coşkun, Memduh Ün, Harit Akçatepe, Leylâ Nil, Şemsi Yastıman (Yakut F.).

1954 — UÇ BABA TORİK — Yönetmen: Arşavir Alyanak - Senaryo: Memduh Ün, Orhan Elmas - Görüntü Yönetmeni: Manasi Filmeridis - Oynayanlar: Meral Körmükçü, Kenan Buke, Muazzez Arçay, Osman Alyanak, Sohban Koloğlu (Yakut F.).

1954 — YETİM YAVRULAR — Yönetmen: Memduh Ün - Oynayanlar: Eşref Kolçak, Muhterem Nur, Nimet Alp, Belkis Fırat, Memduh Ün, Reha Yurdakul, Hasan Ceylan, İhsan Aşkın, Avni Dilligil (Pars F.).

1955 — GÜNAHKAR BABA — Yönetmen: Arşavir Alyanak - Senaryo: Fikret Arıt - Oynayanlar: Muhterem Nur, Kenan Pars, Celâl Ersöz, Memduh Ün, Muazzez Arçay, Gulderen Ece, Sadri Karan (Yakut F.).

1955 — ÖP BABANIN ELİNİ — Yönetmen: Memduh Ün

1956 — ANA HASRETİ — Yönetmen: Memduh Ün - Senaryo: Memduh Ün - Oynayanlar: Leylâ Nil, Deniz Tanyeli, Saltuk Kaplanlı, Memduh Ün (Duru F.).

1956 — PİÇ (KAHPE DÜNYA) — Yönetmen: Memduh Ün - Görüntü Yönetmeni: Manasi Filmeridis - Oynayanlar: Lâle Oraloğlu, Nazım İnan, Muhterem Nur, Turgut Özatay (Yakut F.).

1956 — ZEYNEBİN İNTİKAMI — Yönetmen: Memduh Ün - Görüntü Yönetmeni: Turgut Ören - Oynayanlar: Eşref Kolçak, Muhterem Nur, Nevin Aypar, Orhan Elmas, İhsan Aşkın, Nubar Terziyan (Yakut F.).

«Kırık
Çanaklar» da
Turgut
Özatay
ve
Lâle
Oraloğlu

1957 — BİR SERSERİ — Yönetmen: Memduh Ün - Görüntü Yönetmeni: Turgut Ören Oynayanlar: Talât Artemel, Neriman Köksal, Nazım İnan (Yakut F.).

1957 — GÜLLÜ FATMA — Yönetmen: Memduh Ün.

1957 — YETİM ÖMER — Yönetmen: Memduh Ün - Oynayanlar: Muhterem Nur, (Pars F.).

1958 — AYŞENİN ÇİLESİ — Yönetmen: Memduh Ün (Emin F.).

1958 — ÇOBAN KIZI — Yönetmen: Memduh Ün - Oynayanlar: Muhterem Nur, Baki Tamer (Yakut F.).

1958 — MURADA ERECEĞİZ - Yönetmen: Memduh Ün - Oynayanlar: Turgut Özatay, Gönül Bayhan, Fatma Girik, Baki Tamer, Ahmet T. Tekçe (Pars F.).

1958 — ÜÇ ARKADAŞ — Yönetmen: Memduh Ün - Senaryo: Arakon, Erksan, Çubukçu, Ün, Göreç, Batibeki - Görüntü Yönetmeni: Turgut Ören - Oynayanlar: Muhterem Nur, Fikret Hakan, Semih Sezerli, Salih Tozan (Emin F.).

1960 — ATEŞTEN DAMLA — Yönetmen, Memduh Ün - Eser Mükerrrem Kâmil Su - Senaryo: Atif Yılmaz - Konuşanlar: Ali M. Kaptanoğlu - Görüntü Yönetmeni: Turgut Ören - Oynayanlar: Muhterem Nur, Turgut Özatay, Kenan Artun, Orhon Arıburnu, Atif Kaptan, Madelet Tibet, Hasan Ceylan (Uğur F. - Duru F.).

1960 — AYŞECİK — Yönetmen: Memduh Ün - Eser: Kemalettin

Tugcu - Senaryo: Hamdi Değirmencioğlu - Oynayanlar: Zeynep Değirmencioğlu, Muhterem Nur, Turgut Özatay, Leylâ Sayar, Ahmet T. Tekçe, Hulusi Kentmen, Salih Tozan, Necdet Tosun (As F.).

1960 — MAHALLENİN SEVGİLİSİ — Yönetmen: Memduh Ün
Senaryo: Halit Refiğ, Bülent Oran - Görüntü Yönetmeni: Turgut Ören - Oynayanlar: Muhterem Nur, Efgan Efekan, Suphi Kaner, Necdet Tosun, Salih Tozan, Suna Pekuysal (Uğur F.).

1960 — NAMUS UĞRUNA — Yönetmen: Osman Seden - Senaryo: Osman Seden - Görüntü Yönetmeni: Kriton İlyadis - Oynayanlar: Eşref Kolçak, Peri Han, Memduh Ün, Serpil Gül, Diclehan Barban, Suphi Kaner, O. Nuri Ergun, Muallâ Sürer, Eşref Vural (Kemal F.).

1960 — ÖLÜM PERDESİ — Yönetmen: Atıf Yılmaz - Eser: Ümit Deniz - Senaryo: Ali Kaptanoğlu, Bülent Oran - Görüntü Yönetmeni: Mike Rafaelyan - Oynayanlar: Orhan Cünştray, Leylâ Sayar, Muallâ Kaynak, Bülent Oran, Suphi Kaner, Atıf Kaptan, Memduh Ün (Duru F.).

1961 — AŞK HIRSIZI — Yönetmen: Osman Seden - Senaryo: Bülent Oran - Görüntü Yönetmeni: Kriton İlyadis - Oynayanlar: Zeki Müren, Leylâ Sayar, Ulvi Uraz, Ahmet T. Tekçe, Öztürk Serengil, Gül Gülgün, Memduh Ün (Kemal F.).

1961 — BOŞ YUVA — Yönetmen: Memduh Ün - Eser: Kerime Nadir - Görüntü Yönetmeni: Memduh Yükmân - Oynayanlar: Gökşel Arsoy, Fatma Girik, Leylâ Sayar, Reha Yurdakul, Metin Ersoy, Senih Orkan (Site F.).

1961 — KIRIK ÇANAKLAR — Yönetmen: Memduh Ün - Eser: Edmund Morris - Senaryo: Halit Refiğ, Lâle Oraloğlu - Konuşmalar: Bülent Oran - Görüntü Yönetmeni: Turgut Ören - Oynayanlar: Lâle Oraloğlu, Turgut Özatay, Muallâ Kaynak, Salih Tozan, Reha Yurdakul, Rüya Gümüşata (Be-Ya F.).

1961 — ÖLÜM PEŞİMİZDE — Yönetmen: Memduh Ün - Senaryo: Halit Refiğ - Konuşmalar: Bülent Oran - Görüntü Yönetmeni: Turgut Ören - Oynayanlar: Ayhan Işık, Fatma Girik, Nilüfer Sezer, Reha Yurdakul, Avni Dilligil, Senih Orkan, Memduh Ün, Hulusi Kentmen, Asım Nipton (Uğur F.).

1961 — YASAK AŞK — Yönetmen: Halit Refiğ — Senaryo: Halit Refiğ, Memduh Ün - Görüntü Yönetmeni: Mustafa Yılmaz, Şevket Kıymaz - Oynayanlar: Nilüfer Ayhan, Efgan Efekan, Cahit İrgat, Şükran Sabuncu, Suphi Kaner, Senih Orkan, Tanju Eraslan (Uğur F.).

«Ağaçlar Ayakta Ölür»

İzzet Günay ve Semra Sar

1962 — AVARE MUSTAFA — Yönetmen: Memduh Ün - Eser: Orhan Kemal - Senaryo: Lütfi Akad, Halit Refiğ, Memduh Ün - Görüntü Yönetmeni: Memduh Yükman, Şevket Kıymaz - Oynayanlar: Ayhan Işık, Çolpan İlhan, Fatma Girik, Suphi Kaner, Semih Sezerli, Mümtaz Ener, Salih Tozan, Osman Alyanak, Madelet Tibet (U. F.).

1962 — AYŞECİK YAVRU MELEK — Yönetmen: Osman Seden Senaryo : Hamdi Dğerimencioğlu - Görüntü Yönetmeni : Kriton Il-yadis - Oynayanlar: Zeynep Değirmencioğlu, Cahide Sonku, Sadri Alışık, Cavidan Dora, Evrim Fer, Memduh Ün, Hulusi Kentmen, Saadettin Erbil, Nedret Güvenç, Erdoğan Tunaş, Nubar Terziyan (Kemal F.).

1962 — GÜNEŞ DOĞMASIN — Yönetmen: Memduh Ün - Senaryo: Halit Refiğ, Orhan Elmas - Görüntü Yönetmeni: Memduh Yükman - Oynayanlar: Göksel Arsoy, Nilüfer Aydan, Reha Yurdakul, Ulvi Uraz, Ahmet T. Tekçe, Suphi Kaner, Senih Orkan (Uğur F.).

1963 — AKASYALAR AÇARKEN — Yönetmen: Memduh Ün Senaryo: Sadık Şendil, Bülent Oran - Görüntü Yönetmeni: Ali Uğur, Memduh Yükman - Oynayanlar: Göksel Arsoy, Filiz Akın, Agâh Ün, Gülistan Güzey, Salih Tozan, Sami Hazinses, Semih Sezerli, Hüseyin

Baradan, Suna Pekuysal Ahmet T. Tekçe (Göksel F.).

1963 — ÇAPKIN KIZ — Yönetmen: Memduh Ün - Eser: Ayşe Tokatlı — Senaryo: Bülent Oran - Oynayanlar: Türkân Şoray, Tamer Yiğit, Ahmet T. Tekçe, Aziz Basmacı, Vahi Oz, Semih Sezerli, Hulusi Kentmen (Uğur F. - Melek F.).

1963 — BELÂLI TORUN — Yönetmen: Memduh Ün - Senaryo: Vedat Türkali - Görüntü Yönetmeni: Mustafa Yılmaz - Oynayanlar: Ayhan Işık, Fatma Girik, Hulusi Kentmen, Bedia Muvahhit, Diler Saraç, Semih Sezerli (Uğur F.).

1962 — KISMETİN EN GÜZELİ — Yönetmen: Memduh Ün - Eser: Bilge Benderli - Senaryo: Bülent Oran - Görüntü Yönetmeni: Mustafa Yılmaz - Oynayanlar: Fikret Hakan, Fatma Girik, Semih Sezerli, Uğur Kıvılcım, Abdurrahman Palay, Ulvi Uraz, Diler Saraç, Ali Şen, Necdet Tosun (Pars F. - S. S. F.).

1963 — BİRE ON VAR — Yönetmen: Memduh Ün - Senaryo: Memduh Ün, Lütfi Akad - Oynayanlar: Fatma Girik, Tamer Yiğit, Reha Yurdakul, Hüseyin Baradan, Diclehan Baban (Uğur F.).

1963 — YAVAŞ GEL GÜZELİM — Yönetmen: Memduh Ün - Senaryo: Bülent Oran - Görüntü Yönetmeni: Mustafa Yılmaz - Oynayanlar: Ayhan Işık, Fatma Girik, Hulusi Kentmen, Suha Doğan, Semih Sezerli (Uğur F.).

1964 — AĞAÇLAR AYAKTA ÖLÜR — Yönetmen: Memduh Ün - Senaryo: Safa Önal - Görüntü Yönetmeni: Gani Turanlı - Oynayanlar: Yıldız Kenter, İzzet Günay, Semra Sar, Hulusi Kentmen, Fikret Uçak (Uğur F. - And F.).

1964 — KANUN KARŞISINDA — Yönetmen: Memduh Ün - Senaryo: Safa Önal - Görüntü Yönetmeni: Mustafa Yılmaz - Oynayanlar: Ayhan Işık, Fatma Girik, Elif Türkân, Reha Yurdakul, Onder Somer, Hayati Hamzaoğlu (Uğur F.).

1964 — ÖP ANNENİN ELİNİ — Yönetmen: Memduh Ün - Görüntü Yönetmeni: Mustafa Yılmaz - Oynayanlar: Ayhan Işık, Fatma Girik, Hulusi Kentmen, Nejat Çetinok, Vahi Oz, Aziz Basmacı, Zuhâl Tan, Hüseyin Baradan, Necdet Tosun (Uğur F.).

1964 — KIRK KÜÇÜK ANNE — Yönetmen: Memduh Ün

1964 — İSTANBULUN KIZLARI — Yönetmen: Halit Refiğ - Senaryo: Halit Refiğ, Bülent Oran - Görüntü Yönetmeni: Mustafa Yılmaz - Oynayanlar: Nilüfer Aydan, Cüneyt Arkın, Sevda Ferdağ, Önder Somer, Tülin Engin, Memduh Ün (Nil-Ay F.)

1965 — HALK ÇOCUĞU — Yönetmen: Memduh Ün - Senaryo: Bülent Oran - Görüntü Yönetmeni: Mustafa Yılmaz - Oynayanlar: Ayhan Işık, Fatma Girik, Saadettin Erbil, Birsen Menekşeli, Devlet Devrim, Bedia Muvahhit (Uğur F.).

soruşturma:

Geçtiğimiz mevsimin en iyi 10 filmi, en iyi rejisörü, en iyi senaryo, en iyi operatörü ve en iyi oyuncularını hangileridir?

Nijat Özön (Türk Dili - Akis - sinema 65)

Karanlıkta Uyananlar (Ertem Göreç)

Reji : Ertem Göreç (Karanlıkta Uyananlar)

Senaryo: Vedat Türkâli (» »)

E. Oyuncu: Beklan Algan (» »)

K. » : Ayla Algan (» »)

Operatör: Turgut Oren (» »)

Giovanni Scognamillo (Akşam - sinema 65)

1— Karanlıkta Uyananlar (Ertem Göreç)

2— Keşanlı Ali (Atif Yılmaz)

3— İstanbul'un Kızları (Halit Refiğ)

4— Suçlular Aramızda (Metin Erksan)

5— Erkek Ali (Atif Yılmaz)

6— Ahtapotun Kolları (Nevzat Pesen)

Yönetmen: : Ertem Göreç (Karanlıkta Uyananlar)

Senaryo Vedat Türkali (» »)

Kamera: Gani Turanlı (Aşk ve Kin)

Erkek Oyuncu: Fikret Hakan (Keşanlı Ali)

Kadın Oyuncu: Fatma Girik (Keşanlı Ali)

Y. Erkek Oyuncu: Beklan Algan (K. Uyananlar)

Y. Kadın Oyuncu: Ayla Algan (K' Uyananlar)

Atilla Gökbörü (Haber - Akşam)

1 — Karanlıkta uyananlar (Ertem Göreç)

2— Keşanlı Ali Destanı (Atif Yılmaz)

3— Ahtapotun Kolları (Nevzat Pesen)

4— Duvarların Öteki (Orhan Elmas)

Rejisör: Ertem Göreç

Senaryö: Vedat Türkâli
Erkek Oyuncu: Fikret Hakan
Kadın Oyuncu: Fatma Girik
Fotoğraf Direktörü: Çetin Gürtop

Tunca AKSOY (Artist)

- 1— Karanlıkta Uyananlar (Ertem Göreç)
- 2— Keşanlı Ali Destanı (Atif Yılmaz)
- 3— Suçlular Aramızda (Metin Erksan)

Reji: Atif Yılmaz (Keşanlı Ali Destanı)

E. Oyuncu: Fikret Hakan (Keşanlı A. Destanı)

K. Oyuncu: Fatma Girik (Keşanlı A. Destanı)

Y. Erkek Oyuncu Beklan Algan (K. Uyananlar)

Y. Kadın Oyuncu: Aylâ Algan (K. Uyananlar)

Senarist :

Operatör: Gani Turanlı (Aşk ve Kin - Kara Mehmed)

Erhan ETİKER (HABER)

- 1 — Karanlıkta Uyananlar (Ertem Göreç)
- 2 — Keşanlı Ali Destanı (Atif Yılmaz)
- 3 — Duvarların Ötesi (Orhan Elmas)
- 4 — Aktapotun Kolları (Nevzat Pesen)
- 5 — Suçlular Aramızda (Metin Erksan)
- 6 — Mor Defter (Nuri Ergün)
- 7 — Şehrazat (Halit Refiğ)
- 8 — Aşka Susayanlar (Fevzi Tuna)
- 9 — İstanbul'un Kızları (Halit Refiğ)
- 10 — Erkek Ali (Atif Yılmaz)

Reji : Orhan Elmas (Duvarların Otesi)

Senaryo : Vedat Türkali (Karanlıkta Uyananlar)

Operatör : Kaya Ererez (Sahildeki Ceset)

Erkek Oyuncu : Yılmaz Güney (Mor Defter)

Y. Erkek Oyuncu : Yok.

Kadın Oyuncu : Türkân Şoray (Ekmekçi Kadın)

Y. Kadın Oyuncu : Aylâ Afgan.

sokaktaki adam ya da yılmaz güney

AGAH OZGUÇ

— «Oyuncu, çeşitli deneylerin ışığı altında temsil edeceği karakterin en anlamlı ve haika en yakın yanlarını bulur. Oyuncunun işi, seyirciyi inandırmaktır. İşte oyuncunun ustalığı, bu dengeyi kurmak ve oyun süresince ölçülü olmakla başlar.» diyen Yılmaz Güney, Türk sinemasına ucuz bir tesadüfle gelmemiştir. Güney'in san'atla ilk ilişkisi, Fikret Hakan gibi kelimelerle başladı. Bazı san'at ve edebiyat dergilerine «Y. Pütün» takma adıyla hikâyeler yazıyordu. İktisat Fakültesinde öğrenimine devam ederken, Atif Yılmaz'la tanıştı. Ve onun aracılığıyla da sinemaya geçti.

SOKAKTAKI ADAM

1959 da çevirdiği ve ilk filmi olan «Alageyik» de Yılmaz Güney, geyik avlamak için dağlara çıkan bir Güney Anadolu delikanlısını oynadı. Ve bu ilk filmiyle dikkati çekti. Aynı yıl çevirdiği ikinci film ise, konusunu Kurtuluş Savaşı'ndan alan «Bu Vatanın Çocukları» oldu. Atif Yılmaz'ın yönetiminde çekilen her iki film de «1959, I. Türk Film Festivali» ne katıldı. Ölçülü bir oyunu vardı Yılmaz'ın. Oyunculğunun yanısıra da Atif Yılmaz'a asistanlık yapıyor ve çekim senaryolarını birlikte hazırlıyorlardı. Bu çalışmalara karşılık, Yılmaz'ın asıl amacı, «gerçek oyuncu» olmaktı. Ne var ki, bu ilk zorlamaları, direnmeleri hep boşa çıktı. O özlediği oyunculuk çizgisinin dışında kaldı. Bu başarısızlığın başlıca sebebi o sıralarda Orhan Günşiray, Göksel Arsoy gibi yakışıklı jönlere sinemada kurdukları hegemonya idi. Ustelik «kenar mahalle delikanlısı» tipinin temsilciliğini yapan ve köşe başlarını tutmuş iki oyuncu daha vardı karşısında: Ayhan Işık'la Eşref Kolçak. Böyle bir dönemde aradan sıyrılmak gerçekten zordu. Öyle ki Göksel Arsoy bir kalabalık arasında hemen dikkati çekerken, Yılmaz Güney'e belki de dönüp kimse bakmayacaktı, Yılmaz Güney her gün yolda rastlanabilecek neviden bir halk tipi idi. Kenar mahallenin ezilmiş delikanlısıydı, «Sokaktaki

adam» dı. Bu «Sokaktaki adam» in kavruk, kuru yüzüne, iri yaası burnuna, ince yapısına başta prodüktörler olmak üzere bütün bir sinema piyasası önce güldü. Uzun bir süre «tek başına» kalmanın, özellikle anlaşılmamanın acısını yaşadı. Ve en son Cavidan Dora ile Orhan Arıburnu'nun yönetiminde «Tütün Zamanı» nı çevirdikten sonra süindi afişlerden.

UÇ MEVSİM SONRA

Şöhretlerini sadece «bebek yüz» leriyle sürdürmeye çalışan «jön» lerin sinemadaki yaşayışları kısa oluyordu. İşte Yılmaz Güney, üç mevsim sonra tekrar sinemaya döndüğünde, zaman aşımının getirdiği bu gerçekleri gördü. Ne Göksel Arsoy'un romantizmi, ne de Orhan Günşiray'ın filmlerdeki iğreti kahramanlıkları kalmıştı. Seyirci her iki tipi de itmişti. Eşref Kolçak da güçlkle ayakta durabiliyordu. Daima yüksek ücretler peşinde koşan Ayhan Işık ise piyasadaki ekonomik çıkmazın girdabına kapılmıştı. Öztürk Serengil'in «Tayfur», Sadri Alışık'ın «Turist Ömer» tipleri de araya girmiş ve bir «kör dövüşü» başlamıştı. Bu furya içinde «kenar mahalle delikanlısı» tipinden açılan boşluğa Yılmaz Güney daldı. Başlangıçta ezildi, tökezlendi. Gene de yılmadı. Sonuna kadar direndi. Ve «İkisi de Cesurdu» ile ilk çıkışını yaptı. Bu filmde çizdiği «kabadayı Ali Duran» tipi Türk sinemasına Yılmaz Güney'i ikinci defa getirdi. Kısa bir süre içinde adı «iyi oyuncu» ya çıktı Yılmaz'ın.

NEDEN ÇİRKİN KRAL!....

Uç
mevsim
sonra
atılan
ilk
kurşun :
«İkisi de
Cesurdu»

Yılmaz Güney'in «Çirkin Kral» sloganı da ortaya şöyle atıldı. Prodüksörler Cemiyetinin bir toplantısında konuşuluyordu. Söz Yılmaz Güney'e geldi:

— «Yılmaz Güney'in bütün çirkinliğine karşılık filmleri Anadolu'da iş yapıyor. Çirkin bir adamın bu derece tutulması şaşılacak şey!...» dediler.

Gerçekten de «çirkin» dedikleri bu genç oyuncunun filmleri para getirir olmuştu. «Koçero», «Kara Şahin» ve özellikle «On Korkusuz Adam» bu filmlerden sadece birkaç tanesiydi.

YENİ BİR TİP : «KONYAKÇI»..

Yılmaz Güney, Tunç Başaran'ın yönettiği «On Korkusuz Adam» da, Türk sinemasına bir yeni tip getiriyordu. Bu yeni tipin adı «Konyakçı» idi. Ve bütün macerası bir konyak şişesine bağlanmıştı' Anadolu seyircisi sevmiştii, «Konyakçı» yı. Kırık bakışlarında, ezik gülüşlerinde kendilerini bulur gibi oldular. Bu, seyirciyle Yılmaz Güney arasında sempatik bir yakınlaşmanın sonucuydu. «Konyakçı» tipi, Yılmaz Güney'in tutarlı olması için belki de bir vesileydi. Asıl gerçek halk içinden gelmiş basit görünüşlü bir kişinin, halkın sözcülüğünü yapmasıydı. İşte bu «Sözcü» toplumun alt katında yaşayan seyirciyi «aşağılık duygusu» ndan biraz olsun sıyrabilirdi. Ustelik bu katın seyircisi, «bebek yüzlü jönlere» i tutan, genellikle «evde kalmış, resimli roman okuyucusu kızlar» dan daha az kaypaktı.

Anadolu seyircisinin Yılmaz Güney'i tutması da, birden prodük-

Her
Gün
Ölmektense

törlerin gözlerini açmıştı. «Hazırlop bir miras» a konarcasına Yılmaz Güney'in üzerine üzerine gidip:

— «Yılmaz bey, acaba hangi aylarda boş günleriniz var sizinle çalışmak isteriz.» dediler.

Sırtlarını dönüp, burunladıkları bu «çirkin adam» nihayet sözü edilir bir kişi haline geliverdi.

YILMAZ GÜNEY'LE GELEN

«Jön» ler arasında «iyi oyuncu» sloganının öncülüğünü yapan Fikret Hakan'a (sırasıyla), Turgut Özatay, Ahmet Mekin ve en sonra da Yılmaz Güney katılınca, Türk sinemasında yeni bir dönem başladı: «Güzel adam» hegemonyasının çözülüşü ve «Çirkin adam» döneminin başlangıcı.

Kavruk yüzlü, iri gölgeli, yassı burunlu Yılmaz Güney'in ağır bastığı bu yeni dönemde, Ayhan Işık'ın fiyatı inmiş, bazı jönler ucuzca oynadıkları için fazla iş yapar olmuşlardı. Bu arada sarsıntı geçiren tiplerden biri de Öztürk Serengil'in «Tayfur» u olmuştu. Sadri'nin «Turist Ömer» ine de yol görünmek üzereydi.

«— Başarıyı sürdürmek, yalnızca halkın sempatisine bırakılmamalıdır. Gerçek oyuncu, verdiğini değil, vereceğini düşünen ve her denemesiyle kendini aşan bir kişidir.» diyen Yılmaz Güney, Ayhan Işık ve Eşref Kolçak'tan teslim aldığı «Kenar Mahalle Delikanlısı» tipini olanca gücüyle, yaşatmaya çalıştığı görülmüyordu.

2. antalya film festivalinin gerçek yüzü

Hayri CANER

YANYANA YURÜYEN iki mençten birisi bisikletliydi. Diğlerinin de ayağında bir Amerikan kot pantalonu vardı. Arnavut kaldırım, dar sokağın içinden geçiyorlardı. Dar sokağın sonuna doğru yaklaştıkları sırada sinema binasının önündeki kalabalık iki gencin dikkatini çekti. Yaklaştılar. Bunlar Antalya Film Festivaline gelen misafir sinema oyuncular ve Festivalin jürisini teşkil eden rejisör, sinemacı ve prodüktörlerdi. Önünde durdukları, sinemaya benzeyen bina da Festival boyunca film gösterilerinin yapıldığı Şehir Sineması'ydı. İki gencin hiç de ilgisini çekmedi bu kalabalık. Hemen yürüdüler. Yürümelerinden sonra da şöyle konuştular rahatça :

«— Bunlar kim yahu?»

«— Artistler...»

«— Artist mi? Ne artisti be, ben bunları ..... diye kapımda tutmam...»

Bu son cümle Antalya'nın bir film festivaline ve film festivaline katılan sinema san'atçalarına ne derece sempati duyduğunun en açık deliliydi. Ve 2. Antalya Film Festivali boyunca gösterilen filmlere de, şehir içinde dolaşan sinema san'atçalarına da yukarıdan bakış devam etti durdu.

FİLM FESTİVALİ NEDİR?

ANTALYA FESTİVALİ'ni düzenleyenler herşeyden önce «Festival» in gerçek anlamını bilmiyen, Batıda festivallerin niçin, nerelerde ve nasıl yapıldığını öğrenmek zorunluğuna katlanmıyan kişilerdi. Onceden bir Bayram şenliği olarak üç yıl yapılan Antalya Fes-

tivali, geçen yıl kimin aklına gelmişse gelmiş, bir de Film Festivali olarak ilân edilmişti. Esasen bunun Film Festivali olduğunu İstanbul'daki sinema çevresinden başka hiç kimse bilmiyordu ve üstelik Antalya Belediyesi yaptırdığı afiş ve pankartlarda «Film» adını kullanmıyor, sadece «Tiyatro ve Müzik» Festivali olarak bir açıklama yapıyordu. Ve Festival'e katılanlara dağıtılan mavi renkli broşürde de yine «Film» lâfı geçmiyor sadece «Antalya Festivali» diye ilân ediliyordu. Gerçekte Antalya Film Festivali adını ortaya atanlar iyiniyetli İstanbul basını ve yine bu festivale iyiniyetle katılan yapımcılardı. Yine biz, bu yazımız boyunca iyiniyeti devam ettirerek «2. Antalya Film Festivali» tabirini kullanmağa devam edeceğiz. Ancak temennimiz bu, yıl yapılan festivalin gelecek yıllarda gerçek anlamda bir «Film Festivali» olarak hazırlanmasıdır. Hiç olmazsa Antalyalılar kendi şehirlerinde böyle bir festival düzenlendişini bilmeliler ve yabancılarından önce kendileri bu festivalin misafirlerine gereken ilgiyi göstermelidirler. Festivali yalnız Belediye Reisi veya adamları düzenlemezler. Festival şehrinin insanlarının da kendi fahri hemşerilik vazifeleri vardır ve maalesef bunu Antalya'da bilen, duyan insan çok azdır. Bunların yanında Antalya Film Festivali, halkın ilgisizliğinden başka Belediye'nin de son derece lâübalı ve kötü organizasyonu yüzünden, üstelik festival için gerekli tesislerin olmamasından film festivalinden başka her festivale benzedi. Bir kere Antalya'da film festivali düzenlemeden önce akla gelecek bir soru vardı ve anlaşılan bunu hiçkimse düşünmemişti. Filmler hangi sinema salonunda gösterilecekti. Bu meseleyi kestirmeden kabul ettikleri de jürinin ve misafir san'atçıların her gün keselenmek üzere sokuldukları Fin hamamından belliydi. Şehir Sineması denilen bina, yaz aylarında kat'iyen film seyredilemeyecek kadar sıcak ve havasız bir sinema salonuydu ve öğleden sonra üçte (yani güneşin en kızgın anında) yapılan film gösterilerinde misafirler ve jüri ayıla - bayıla film seyretmek mecburiyetinde kalıyordu.

Geceleri ise, aynı sinemanın beton damında kurulan teras - sinemasında film seyrediliyordu. Burada

seyredilen filmler için bir dezavantaj vardı. Civardan gelen gürültüler ve bilhassa bir başka yazlık sinemanın Üstelik her iki sinemanın projeksiyonları çok kötüydü. Gürültüler ve ses, artık mevcudu kalmıyan eski «Şehzadebaşı» sinemalarından farksızdı. Üstelik makinistler de film göstermeyi yeni öğreniyor gibiydiler. Film başlarken sessiz başlıyor, müzik sonradan çıkıyordu. Jüri iki defa filmleri bu yüzden tekrar başlattı. De-kadraj ve filmlerin fluluğu sık sık jürinin film hakkında yanlış hüküm vermesine sebep olabilecek faktörlerdi. Nitekim «Erkek Ali» adlı filmin gösterilişinde jenerik tamamen flu ve sessiz geçince, jüri filmi yeniden başlatmak mecburiyetinde kaldı.

Kışlık sinemada iri besili fareler, yazlıkta da ısıracağı yeri yakan karıncalar bol miktardaydı. Kışlık sinemanın çok garip bir air-condition'ı vardı. Kasap dükkânlarında kullanılan iki ufak vantilâtör balkon bölümünün tavanına asılmış, dönüp duruyor, sözde salonu serinletiyordu. Serin bir sinema salonuna sahip bulunmıyan bir şehir için «Film Festivali» düzenlemek ilk çılgınca hareketti. Fakat Antalya'da bulunan misafirler bu çılgınlıkların sık sık tekrarlandığını üzülererek gördüler. Ve Festival'in Veda Kokteyl'inde bu çılgınlık son haddini bulmuştu.

NİL YAYINEVİ SUNAR :

Umutsuzlar

— Roman —

Yazan :
Hakkı OZKAN

4.— liralık pur karşılığı kitabevimizden istenebilir.

Fikret Hakanın Filmografisi

1953 — KÖPRÜ ALTI ÇOCUKLARI (Yönet.: Renan Fosforoğlu, N. Ünal - Oynayanlar: Güner Celme, R. Fosforoğlu, Halit Akçatepe, Vahi Öz - Omay Film.)

1954 — BEYAZ CEHENNEM (CİNGÖZ RECAİ) (Yönet.: Metin Erksan - Oynayanlar: Turan Seyfioğlu, Neriman Koksal, Avni Dilligil, Pola Moralli - Atlas F.)

1955 — BEYAZ MENDİL (Yönet.: Lütfi Akad Oynayanlar: Ruth Elizabeth Ahmet T. Tekçe, Settar Körmükçü - Duru F.)

1957 — AK ALTIN (Yönet.: Lütfi Akad - Oynayanlar: Çolpan İlhan, Turgut Özatay, Settar Körmükçü Erman F.)

1957 — GELİNİN MURADI — Yönet.: Atıf Yılmaz - Oynayanlar: Pervin Par, Settar Körmükçü - Duru F.)

1957 — KAMELYALI KADIN (Yönet.: Şakir Sırmalı - Oynayanlar: Çolpan İlhan, Ayten Güvenç, Resit Baran - Sırmalı F.)

1957 — LEJYON DÖNÜŞÜ (Yönet.: Orhon M. Arıburnu - Oynayanlar: Belgin Doruk, Orhan Günşiray, Saime Bekbay - Kazankaya F.)

1958 — DERTLİ IRMAK (Yönet.: Muzaffer Aslan Oynayanlar: Altan Karındaş - As F.)

1958 — ÜÇ ARKADAŞ (Yönet.: Memduh Ün - Oynayanlar: Muhterem Nur, Semih Sezerli, Salih Tozan Emin F.)

1958 — ZÜMRÜT (Yönet.: Lütfü Akad - Oynayanlar: Çolpan İlhan, Kadri Alışık - İpek F.)

1958 — DOKUZ DAĞIN EFESİ (Yönet.: Metin Erksan - Oynayanlar: Serpil Gül, Kadir Savun, Hayri Esen, Erol Taş - Birsal F.)

«Beyaz Mendil»
Fikret Hakan - Ruth Elizabeth

1960 — ÖLDÜR BENİ (Yönet.: Ağah Hun - Oynayanlar: Leylâ Sayar, Muzaffer Nebioğlu, Tanju Eraslan - Site F.)

1962 — CEHENNEMDE BULUŞALIM (Yönet.: E. Von Theumer - Oynayanlar: Ekrem Bora, Christiane Nielsen, Ö. Serengil - İ. Filmer - E. Von Theumer yapımı).

1962 — İSTANBULDA AŞK BAŞKADIR (Yönet.: Süreyya Duru - Oynayanlar: Gizela Dali, Suphi Kaner, Yılmaz Gruda - Murat F.)

1962 — YILANLARIN ÖCÜ (Yönet.: Metin Erksan - Oynayanlar: Nurhan Nur, Aliye Rona, Erol Taş Ali Şen - Be - Ya F.)

1963 — BATTI BALIK (Yönet.: Atıf Yılmaz - Oynayanlar: Filiz Akın, Turgut Borahı, Erol Keskin, Ayfer Feray - Yerli F.)

1962 — SOKAK KIZI (Yönet.: Osman Seden - Oynayanlar: Fatma Girik, Özcan Tekgül, Ahmet T. Tekçe, Öztürk Serengil - Kemal F.)

1962 — KISMETİN EN GÜZELİ (Yönet.: Memduh Ün - Oynayanlar: Fatma Girik, Semih Sezerli, Ulvi Uraz, Abdurrahman Palay Pars Film - S.S. F.)

1963 — BANA ANNEMİ ANLAT (Yönet.: Osman Seden - Oynayanlar: Filiz Akın, Parla Şenol, Öztürk Se-

rengil - Kemal F.)

1964 — AFFETMİYEN KADIN (Yönet.: Osman Seden - Oynayanlar: Hülya Koçyiğit, Nebahat Çehre, Ediz Hun - Kemal F.)

1965 — KEŞANLI ALİ DESTANI (Yönet.: Atıf Yılmaz - Oynayanlar: Fatma Girik, Hüseyin Baradan, Hayati Hamzaoğlu - Gün F.)

1965 — KARANLIKTA UYANANLAR (Yönet.: Ertem Göreç - Oynayanlar: Beklan ve Aylâ Algan, Tulin Elgin, Mümtaz Ener - F. Ltd.)

1965 — 17. YOLCU (Yönet.: Ferit Ceylan - Oynayanlar: Muzaffer Tema, Gönül Turgut, Kenan Pars)

1965 — CUMARTESİ SENİN PAZAR BENİM (Yönet.: Aram Gülyüz - Oynayanlar, Tanju Gürsü, Selma Alkor - Gürsü F.)

1965 — BAŞLIK (Yönet.: Kemal İnci - Oynayanlar: Selma Güneri, Erol Taş, Mine Sun - Kırmızı F.)

1965 — BİTMEYEN YOL (Yönet.: Duygu Sağıroğlu - Oynayanlar: Selma Güneri, Erol Taş, Tuncel Kurtiz, Ayfer Feray, Erol Solak - Gen-Ar F.)

1965 — BU BİZİM HAYATIMIZ (Yönet.: Ulkü Erakalın - Oynayanlar: Hülya Koçyiğit, Erol Tezeren, Avni Dilligil, Aliye Rona, Nubar Terziyan - Pesen, Ulkü F.)

KURUL YAYINEVİ

s u n a r

Tarık Dursun K.

SEVMEK

DIYE

BİRŞEY

— Hikâyeler —

Genel Dağıtım : UĞRAK KİTABEVİ

Beyaz Saray — Beyazıt — İstanbul,

(Değişme : 9)

Ödemeli gönderilir.

1965

başından
bu yana
çevrilen
filmler

(Geçen Sayıdan Devam)

MAYIS

71) Seven Kadın Unutmaz: Reji: Osman Seden,
Senaryo: Kameraman: Kenan Kurt, Oyuncular:
Türkân Şoray, Ediz Hun, Çolpan İlhan, Mine Sun, Nu-
bar Terziyan (Kemal F.)

72) Seveceksen Yiğit Sev: Reji: Hüsnü Cantürk,
Senaryo: Kameraman: Cahit Engin, Oyuncular:
Fatma Girik, Tamer Yiğit (Kulüp F.)

HAZİRAN

73) Hep O Şarkı: Reji: Atıf Yılmaz, Senaryo: Sa-
fa Onal, Kameraman: Gani Turanlı, Oyuncular: Ze-
ki Müren, Belgin Doruk, Reha Yurdakul, Avni Dilliğil,
Bedia Muvahhit, Muallâ Fırat (Birsal F.)

74) Bitmeyen Yol: Reji: Duygu Sağıroğlu, Senar-
yo Duygu Sağıroğlu, Kameraman: Orhan Çağman,
Oyuncular: Fikret Hakan, Selma Güneri, Erol Taş, Se-
nih Orkan, Tuncel Kurtiz, Aliye Rona, Ayfer Feray,
Erol Solak, Türker, Tekin (Gen - Ar F.)

75) Kart Horoz: Reji: Ertem Eğilmez, Senaryo: Sa-
dık Sendil, Kameraman: Orhan Kapkı, Oyuncular: Va-
hi Öz, Ajda Pekkan, Sevda Ferdağ, Hulusi Kentmen
(Erman F.)

76) Soyтары: Reji: Hulki Saner, Senaryo: Kamera-
man: Kriton İlyadis, Oyuncular: Sadri Alışık, Mu-
zaffer Akgün, Vahi Öz, Kadir Savun, Mustafa Dağhan
(Kemal - Saner F.)

77) Dağ iÇiçeği: Reji: Ülkü Erakalın, Senaryo: Bü-
lent Oran, Kameraman: Cahit Engin, Oyuncular: Te-
mer Yiğit, Safiye Filiz, Muhterem Nur, Adnan Şenses,
Muzaffer Tema, Hüseyin Baradan, Figen Karahan
(Lamek F.)

78) Kamyon Faresi: Reji: Orhan Ateş, Senaryo:

Kameraman: Kaya Ererez, Oyuncular: Ekrem Bora, Tunç Oral, Nedret Güvenç (.....)

79) Krallar Kralı: Reji: Bilge Olgaç, Senaryo: Kameraman: Vedat Akdikmen, Oyuncular: Yılmaz Güney, Tülin Elgin, Seniğ Orkan, Gülsün Kamu, Orhon Arıburnu (Kazankaya F.)

80) Aşkim ve Gururum: Reji: Süreyya Duru, Senaryo: Erdoğan Tünaş, Kameraman: Ozdemir, Oyuncular: Hülya Koçyigit, Cüneyt Arkin, Avni Dilligil, Cahide Sonku (Duru F.)

81) Sokakların Belâlısı: Reji: Nişan Hançer, Senaryo: Suavi Sualp, Kameraman: Çetin Gürtop, Oyuncular: Ayhan Işık, Bilge Tandogaç (Niva F.)

82) Yarına Boşver: Reji: Baki Çalhoğlu, Senaryo: Kameraman: Oyuncular: Pervin Par, Oktar Durukan (.....)

83) Tavanarası: Reji: Veli Akbaşı, Senaryo, Sadi Mete Kameraman: Rafet Şiriner, oyuncular: Sevda Ferdağ, Gürel Ünlüsoy, Sibel Göksel, Varol Ürkmez, Sami Hazinses, Ali Şen (Yakar F.)

84) Altın Şehir: Reji: Orhan Elmas, Senaryo: Orhan Elmas, Kameraman: Turgut Ören, Oyuncular:

Metin Oktay ve Gönül Yazar
"Taçsız Kral" da

Fatma Girik, Tanju Gürsu, Semih Sergen, Turgut Ozatay, Süzan Avcı, Mine Sun (Gürsu F.)

85) Şeytan Köprücü: Reji: Yücel Tibetli, Senaryo: Kameraman: Yılmaz Ceylân, Oyuncular: Yıldırım Gencer, Okşan Arsoy, Mete Mert, Semra Durmuş (Figama F.)

86) Komşunun Tavuğu: Reji: Zafer Davutoğlu, Senaryo: Kameraman: Kenan Kurt, Oyuncular: Türkân Şoray, Tunç Okan, Sadri Alışık, Çolpan İlhan, Kadir Savun, Seniğ Orkan, Vahi Öz, Talât Gözbak (Kemal F.)

87) Gönül Kuşu: Reji: Hayri Gülnar, Senaryo: Bülent Oran, Kameraman: Ali Yaver, Oyuncular: Yılmaz Güney, Yıldız Tezcan, Münür Özkul, Suna Selen, Seden Kızıltunç, Avni Dilligil, Necdet Çağlar, Mete Mert, Mine Soley (Kervan F.)

88) Kumarbaz: Reji: Orhan Aksoy, Senaryo: Orhan Aksoy, Kameraman: Orhan Kapkı, Oyuncular: Fatma Girik, İzzet Günay, Reha Yurdakul (Erman F.)

TEMMUZ

89) Büyük Şehrin Kanunu: Reji: Cavit Yürüklü, Senaryo: Safa Önal, Kameraman, Vedat, Akdikmen, Oyuncular: Ahmet Mekin, Tijen Par, Hayati Hamzaoğlu, Suzan Avcı, Tuncel Kurtiz, Necdet Çağlar. (Sibel F.)

90) Güneşe Giden Yol, Reji: Halit Refiğ, Senaryo: Halit Refiğ, Oyuncular: Ayhan Işık, Selda Alkor. Muzaffer Tema, Erol Tezeren, Feridun Çölgeçen (Melek F.)

91) Taçsız Kral, Reji: Atıf Yılmaz, Senaryo: Safa Önal, Kameraman: Oyuncular. Metin Oktay, Ajda Pekkan, Gönül Yazar, Ayten Kaçmaz, Erol Taş, (Arzu F.)

92) Karaoğlan: Reji: Suat Yalaz, Senaryo: Suat Yalaz, Kameraman: Oyuncular: Kartal Tibet, Tülin Elgin.

93) Ateş Gibi Kadın: Reji: Aram Gülyüz, Senaryo: Mehmet Aslan, Kameraman: Çetin Gürtop, Oyuncular: Tanju Gürsu, Leylâ Sayar, Kenan Pars Süzan Avcı, Osman Alyanak, Zafer Önen (Yurd F.)

genç kuşak

Türkiyede ilk konulu filmin çevrilişi, sinemanın icadından 20 sene kadar sonraya rastlamaktadır. Bu 20 sene kapatılmıyacak kadar uzun bir mesafe olarak görünmüyebilir. Ama ne varki, bu yirminci yıldan bile önceki senelerde, Batı sinemacıları inhisarlar ve tröstler gibi güçlü örgütlerin yabncısı degildiler. Bu kuruluşların ülke sınırlarını aşmakla bile yetinmeyip kıt'alararası savaşılara tutuştukları görölüyor. Kısacası bugünkü anlamından uzak olmakla beraber Batı uluslarının o günkü koşulları içinde sinemacılık endüstrileşmiş, hiç değilse endüstrileşmede bir hayli yol almış durumda idi.

Bu günkü sinemamız ile Batı sineması arasındaki fark sadece bu 20 senelik zaman farkı değildir. Bu farkı senelerden çok daha değişik ölçülere vurmak ve çok daha değişik deyimlerle ifade etmek zorundayız.

Çünkü Türk sinemasının meselelerini, Türk toplumunun meselelerinin halledilmesi gereken düşünce düzeyinden ayrı bir düzeye taşıyamayız. Fakat bu demek değildir ki, toplumumuzun meselelerinin halledilişine paralel olarak sinemamızın meselelerinin de halledilmiş olduğunu göreceğiz.

Yarın yaratılacak olan toplum katları reforme edilmiş, sosyal seviyesi yükselmiş mutlu Türkiyenin, yedinci san'at alanında da özlenilen seviyeye ulaşabilmesi veya diğer bir deyimle ulusal sinemanın yaratılabilmesi için, bugünden şuurulu bir çalışma yolunu izlemeye başlamak zorundayız.

İçinde bulunduğumuz yılların ulusal sinemamızın temellerinin atıldığı yıllar olduğunu söylememiz, çok fazla iyimserlik olarak kabul edilmemelidir. Bu yöndeki çalışmalar siyah bir düzeyde az sayıdaki beyaz noktaları andırorsa bile,

Asıl önemli olan bu temelleri atan san'atçıların başarıya ulaşip ulaşamayacakları değil, onlardan sonra bu çabayı sürdüreceğ olan gençlerin yetişmekte olup olmamalarıdır.

**KAZANKAYA FİLM
TAKDİM EDER :**

**YILMAZ
GÜNEY**

KRALLAR KRALI

**TÜLİN
ELGİN**

**GÜLSÜN
KAMU**

**SENİH ORKAN — ORHON ARIBURNU
TUNCEL KURTİZ — MUMTAZ ENER
FATMA BİLGEN - DANYAL TOPATAN**

**Reji : Bilge OLGAÇ
Operatör : Vedat AKDIKMEN**

(SET : 8)

**YURT FİLM
TAKDİM EDER :**

ARTIK DÜŞMAN DEĞİLİZ

**EKREM BORA — AJDA PEKKAN
TURGUT ÖZATAY**

**SÜLEYMAN TURAN
MÜMTAZ ENER
SEMİRAMİS PEKKAN
DANYAL TOPATAN
HAKKI HAKTAN
ASİM NİPTON
ve
NERİMAN KÖKSAL**

**Reji ve senaryo : İlhan ENGİN
Operatör : Mahmut DEMİR**

(SET : 9)

KIMIZ FİLM
TAKDİM EDER :

BAŞLIK

FİKRET
HAKAN

SELMA
GÜNERİ

EROL
TAŞ

MİNE SUN
FATMA BİLGİN
İJLÂL GENÇ
REMZİ CÖNTÜRK
SELÂHATTİN GEÇSEL

Rejisör Kemâl İNCİ
Operatör : Mustafa YILMAZ
Senaryo : Cengiz TUNCER
Müzik : Ali Ekber ÇİÇEK
Okuyan : Cemile Cevher ÇİÇEK

(SET : 10)

YENİ ÇEŞİDİMİZ :

— Fransızca —

CİNE - TELE - REVUE

Nefis renkli 6 tablo ilâvesiyle tanesi 150 kr.
7 çeşit hepsi 10 TL.

— İtalyanca —

NAT - NUOVA ALTA TENSI

Avrupa baskı, renkli tablo ilâveli kapaksız
olduğu için % 70 tenzilâtla tanesi 150 kr.
7 çeşit hepsi 10 TL.

— Almanca —

CHERIE - TOXI

Avrupa sinema magazin, kapaksız olduğu
için % 80 tenzilâtla tanesi 100 kr. 8 çeşit
hepsi 8 TL.

Posta pulu karşılığı veya ödemeli isteyiniz.
(Ödemelilere 2 lira masraf eklenir.)

SET KİTABEVİ

Balıpaşa Yokuşu 118/A

Beyazıt/İstanbul

Spor yayınlarımızın ikincisi :

HALTER

ve

JUDO

ÇALIŞMALARI ALBUMU

Ofset baskı, bol resimli, açıklama, büyük
boy, 250 kr.

Almakta acele ediniz.

İlk yayıncımız :

«HALTER VE YAY ÇALIŞMALARI»
mevcudu azalmaktadır.

Taşraya tek olarak posta pulu karşılığı,
5 taneden fazlası (% 25 tenzilâtla) ödemeli
gönderilir. Kitapçılar parası satılınca öden-
mek üzere de (% 25 tenzilâtla) isteyebilir-
ler.

AYLIK HALTER DERGİMİZ de yakın-
da çıkacaktır. Bilgi isteyiniz.

SET KİTABEVİ

Balıpaşa Yokuşu 118/A

Beyazıt/İstanbul

HAFTALIK RESİMLİ KAHRAMANLIK DERGİSİ

KARAOĞLAN

KARAOĞLAN'I
çocuğunuza,
öğrencinize ve
dostunuza
tavsiye ediniz.

KARAOĞLAN'IN MACERALARI
DÜNYANIN EN HEYECANLI RESİMLİ ROMANIDIR

(Değişme : 10)

Somerset Maugham'ın

ALDANIŞ

romanı, lüks ciltli, 10 TL.

İsteme Adresi :

Coşar Orhan Şilliler

Vilâyet karşı 37/1

İstanbul

(Değişme : 11)

YERLİ SİNEMADA SEKS

HAZIRLAYAN : Agâh OZGUÇ

- I. İLK YILLARINDAN BU YANA TÜRK SİNEMASINDA KADIN, AŞK VE EROTİZM.
- II. BAZI REJİSÖRLERİMİZE GÖRE KADIN VE EROTİZM (Lütfü Akad — Metin Erksan — Atif Yılmaz — Osman Seden — Halit Refiğ — Ulkü Erakalın — İlhan Engin)
- III. Türk SİNEMASINDA KADIN :
(1960'dan öncekiler ve sonrakiler)
- IV. VÜCUT (Yüz - göğüs - sırt - göbek - kalça - bacaklar)
- V. ÇIPLAKLIK (Soyunma - dans - banyo - plaj - tarih - komedi)
- VI. YATAK VE SEVIŞME.
- VII. ÇEŞİTLİ SAPIKLIKLAR
(Fetişizm - transvestizm - sadizm - teşhircilik - sübyancılık - sürrealizm - sevicilik - rontgencilik - zeofilia - masohizm)

10 Ağustos'ta

Çıkıyor...

160 sayfa 5 Lira

Pul karşılığı kitabevimizden istenebilir.